

[Økonomi- og arbejdsministeren.]

til afslutning. Til fremgangen i valutatalle svarer ikke en tilsvarende forbedring af handelsbalancens tal, således at valutaforbedringen ikke er udtryk for, at man har opnået ligevægt i økonomien.

Den valutariske likviditet er fortsat altfor lille. Vel har vi en likvid valutabeholdning i dollars — pr. 1. marts 570 mill. kr. Når man taler om, at valutastillingen er negativ, beror det på, at man fra denne positive valutakasse fratrækker gælden til den europæiske betalingsunion. Udregningen af den negative valutabeholdning tjener altså til at understrege, at valutabeholdningen er for lille, og at en væsentlig forbedring af den er en absolut nødvendighed.

Denne nødvendighed fremhævedes yderligere ved udsigterne for 1955's økonomiske resultat. Samtidig med at foranstaltningerne i juni, juli og september havde sat kræfter i gang i dansk økonomi, der bedrede vore muligheder for balance, havde andre kræfter i den ydre og indre økonomi trukket i modsat retning.

Verdensøkonomien i foråret 1955 frembyder andre udviklingsmuligheder end situationen i 1954. For et år siden var en højkonjunktur med voksende produktion og stigende forbrug under udvikling i de vesteuropæiske lande. Denne økonomiske vækst skabte gode afsætningsmuligheder for dansk eksport, men behøvede ikke at berede os vanskeligheder i form af stigende priser for vor nødvendige indførsel. I verdensøkonomien var der nemlig en tendens til, at den europæiske opgang ville afbalanceres af en tilbagegang i den amerikanske konjunktur. I løbet af 1953 var industriproduktionen i USA faldet med ca. 6 pct., og alt tydede på, at denne svaghed i den amerikanske konjunktur ville fortsætte i 1954, hvilket den også gjorde indtil årets allersidste måneder. Det er indlysende, at udviklingstendenserne i den amerikanske økonomi har en meget stor indflydelse på verdensmarkedets priser. Amerika, der råder over verdens største industrielle produktionsapparat, er langtfra selvforsynende med råstoffer. Opadgående produktion i De Forenede Stater betyder, at deres råvareindkøb stiger meget stærkt, og dette vil omgående mærkes på priserne på brændsel, metaller, tekstiler o. s. v. Situationen viser

da også en tydelig forandring fra 1954 til 1955. Medens man i fjor havde nogenlunde stabile priser på de varer, Danmark importerer, skete der i de allersidste måneder af 1954 et skifte, således at vore importvarer siden er blevet stadig dyrere. Det samme gælder ikke alle de varer, vi sælger til udlandet; i gennemsnit er vore eksportpriser tværtimod faldet.

Dette betyder, at Danmark er kommet ind i en prisklemme. Vort bytteforhold overfor udlandet er forringet. Med 1935 som udgangspunkt var forholdet mellem de af statistisk departement beregnede import- og eksportpriser i januar 1955 nået ned på 73, hvilket er det hidtil laveste siden 1952. Selvom dette tal formentlig er noget påvirket af sæsonsvingninger, f. eks. for ægprisernes vedkommende, og også på anden måde er usikkert, kan det dog bruges som illustration.

Spørgsmålet er, om denne prisklemme yderligere vil forstærke sit greb om Danmarks økonomi i årets løb. Herom kan ingen have nogen sikker mening. Det kommer bl. a. an på den amerikanske økonomi. Vil den bevæge sig hurtigt opad, sluge større og større mængder råvarer og få disse priser ind i en hastigere opgang? Eller bliver det en langsom fremgang, måske endog med perioder af stagnation og tilsvarende stilstand i prisudviklingen? De amerikanske økonomer er uenige herom, og ingen kan vel forlange, at vi skal vide det mere sikkert, end de gør. Men når vi skal lægge vore forhold tilrette, er vi nødt til at tage med i vore forudsætninger, at det kan blive en udvikling til det værre. Hertil kommer, at andre uforudselige begivenheder kan indtræffe, der kan forværre en i forvejen ugunstig situation.

Prisklemmen er altså en realitet, vi må regne med. Allerede de indtil marts konstaterede prisstigninger svarer til en fordyrelse af et års import med mindst 200 mill. kr.

Hvordan nu med Danmarks eksport? Rummer udsigterne for vor udførsel lige så ugunstige tegn? Ikke for industrien. Dansk industrieksport har gennem det sidste år taget et kraftigt opsving. Afsætningsmulighederne er blevet udnyttet, således at vi alene fra 1953 til 1954 opnåede en øget eksportindtægt gennem industrien på ca. 250 mill. kr. Det blev den største